

Заняття 5. Таємниця п'ята «Осінні турботи птахів».

В.О.Сухомлинський " Як їжачок до зими готувався ? "

Мета заняття :

Навчальна: формування предметних і ключових компетентностей (комунікативна, читацька, навчання впродовж життя, природнича, соціальна)., формування навичок свідомого читання, вчити розкривати характерні ознаки осені, підвищувати рівень мотивації учнів до навчання;

Розвивальна: розвиток навичок бачення і відчуття краси осінньої природи, розвиток творчого мислення, навички співпраці та культури командної роботи.

Виховна: виховання турботливих громадян, дбайливого ставлення до природи.

Учні : самостійно читають текст, осмислюють прочитане;

визначають настрій, характер творів;

відповідають на запитання;

володіють своїми емоціями;

самостійно будують висловлювання, малюють словесні картини природи;

проявляють фантазію;

аналізують почуте;

ілюструють прикладами власні відповіді;

виконують завдання на розуміння прочитаного тексту;

взаємодіють усно, виявляють інтерес до читання;

висловлюють припущення на основі почутого;

ставлять запитання;

беруть участь у колективному обговоренні;

висловлюють власне ставлення до змісту прослуханої інформації;

користуються формулами мовленнєвого етикету;

дотримуються правил спілкування.

Обладнання. Листочки - стікери, картки з текстом.

Інтеграція. Соціальна, природнича галузі.

Тип заняття: заняття формування компетентностей.

Карта заняття

І. Вступна частина.

1. Емоційне налаштування.

Діти, заплющте, будь ласка, оченята. Сьогодні ми розпочнемо урок з приємних думок, пошлемо наші найкращі побажання своїм рідним, близьким і друзям. Нехай у них буде сонячне світло. Нехай сонячно й світло буде мамі й татові, братику й сестричці, дідусеві й бабусі.

Нехай сонячно й світло буде і братам нашим меншим, кожній травинці і билинці, кожному деревцю і комахці.

- Скажіть подумки: «Я бажаю вам світла і добра».

- Розплюште свої оченята. Я бачу, що вони світяться добром, теплом, ласкою.

• **Вправа «Очікування».**

- Чого ви очікуєте від уроку? Запишіть свої сподівання на грибочках та яблучках. Покладіть свої очікування в кошик. Наприкінці уроку подивитися, чи справдилися ваші передбачення.

II. Основна частина.

1. Удосконалення читацьких навичок.

• **Гра "Дешифрувальник"**

Жив-був старий та добрий Дід Осінник у казковому осінньому лісі. Коли листя стало червоним та золотистим, а холодний вітер повіяв з півночі, Дід Осінник зрозумів, що настав час допомогти тваринам готуватися до суворої зими. А саме яким тваринам ми будемо допомагати? Я пропоную вам відгадати. Розшифруйте слова.

	а	б	в	г	и	е
1	б	л	ч	п	а	и
2	и	о	к	т	ш	ї
3	о	ч	а	а	н	ж

Коди слів - БІЛОЧКА (А1, А2, Б1, Б2, В1, В2, В3)

ПТАШКИ (Г1,Г2, Г3, І2,В2, Е1)

ЇЖАЧОК (Е2,Е3,В3,Б3, Б2, В2)

КАЖАН (В2,В3,Е3,І1,І3)

- Що вам відомо про осінні турботи тварин?

• **Гра "Вибери речення "**

Прочитайте речення. Виберіть ті, які підходять до змісту " Осінні турботи тварин".

(Ластівки, гуси, журавлі летять у теплі краї. Ворони, синиці перелітають з лісу в міста і села до людських осель, де більше корму. Заєць змінює колір шерсті із сірого на білий, готуючись до зими. Білки, їжаки запасують продукти на зиму. Ведмеді впадають у сплячку.)

- **Вправа "Анаграми "**

Прочитай анаграми . Запам'ятайте тварин, яким ми будемо допомагати.

- **2. Мотивація навчальної діяльності.**

- Народна мудрість каже: *Роби добро — і воно повернеться до тебе. Будеш робити зло — зло так само повернеться до тебе.*

- **Робота над віршем.**

Учні читають вірш, спроектований на екран.

ТВОРИ ДОБРО

Ти усміхнися небу,
Прощай дрібні образи
усім, хто біля тебе:
і помирись одразу.
і братику, й сестричці,
Хто вміє всім прощати,
і сонечку, й травичці.
сильнішим здатен стати.
Люби усіх довкола,
Твори добро, дитино,
удома та у школі.
і у твоїй родині
І ця любов із неба
воно знайде домівку
повернеться до тебе
віднині і довіку.

Леся Вознюк

Джерело: <https://web.archive.org/web/20200825115524/https://sites.google.com/site/dobrotebe7/home/virs-pro-dobro>

- Про що йдеться у вірші?

- Чим схожі народна мудрість і вірш Лесі Вознюк?

- Щира усмішка, добре слово і хоча б краплиночка тепла мають дуже велику силу. На сьогоднішньому уроці ми відкриємо п'яту таємницю осені. Разом з добрим, мудрим Дідом Осінником та його друзями ми пройдемо дорогою добра . Допоможемо тваринам підготуватися до зими. Ознайомимось з казкою Василя Сухомлинського " Як їжачок до зими готувався "

- Зараз пригадаємо, що ми знаємо про осінні турботи тварин і людей.

- **3. Щоденні 5. Слухаю і розумію. Перегляд відео " Мудрі казки тітоньки Сови. Осінні турботи тварин"**

<https://youtu.be/p9KSJCMsNaA>

- **4.Вправа "Відповідь обирай - цеглинку LEGO виставляй"**

1.Які зміни відбуваються у природі восени?

- а) листя на деревах зеленіє, буяють трави;
- б) у повітрі літає багато комах;
- в) дні стали коротшими, а повітря холоднішим

2. В якому рядку описані осінні явища у житті звірів?

- а) запасання їжею на зиму і зміна хутра;
- б) народження дитинчат;
- в) впадають у сплячку;

3. Як змінилося життя комах восени?

- а) активно літають у пошуках їжі;
- б) ховаються під кору дерев, у ґрунт, під опале листя;
- в) розмножуються

4. В якому рядку записані назви звірів, які лягають в зимову сплячку?

- а) ведмідь, їжак;
- б) ведмідь, лисиця;
- в) білка, заєць

5. Як змінилося життя риб восени?

- а) всі риби розмножуються;
- б) всі риби активно рухаються;
- в) деякі риби опустилися на дно і зарилися в намул;

6. Які турботи у людей восени?

- а) проводжають птахів у теплі краї;
- б) очищають дороги та стежки від снігових заметів;
- в) збирають урожай та прибирають опале листя.

5. Вправа «Відкритий мікрофон».

- Пригадайте які казки ви читали?
- Хто автор цих творів?
- Які з них ви перечитали б ще раз?
- Що ви знаєте про осінні турботи тварин ?

6. Вправа " Передбачення".

- Прочитайте заголовок.
- Про що, на вашу думку, йтиметься в казці з таким заголовком?
- Хто може бути дійовими особами казки?
- Де можуть відбуватися події?
- Як ви гадаєте між ким буде розмова у казці?
- Що ви знаєте про їжачка?

7. Робота з казкою Василя Сухомлинського " Як їжачок до зими готувався ? "

- Щоденні 5. " Слухаю і розумію".

Учитель виразно читає текст, діти слухають, слідкують.

- Щоденні 5. " Читаю для себе"

- **Вправа «Чи є в казці таке речення ? ».**

Учитель зачитує речення, учні відшуковують в тексті і сигналізують цеглинками LEGO (зелена — є таке речення, червона — немає).

Падає жовте листя з дерев (+)

Він не чіпав жолудів (-)

Назбирав грушок, яблук, шипшини (+)

Сів покрутив головою (-)

Ще раз пішов Їжачок до лісу (+)

Захотілося їжачкові знайти товариша(+)

Зустрів їжачок комаху (-)

Сидить цвіркун на сухій стеблині, дрижить від холоду (+)

Пострибав Цвіркун у хатину до Їжачка - радий - радий...(+)

- **Вправа «Віднови план».**

Учні виконують завдання . Треба пронумерувати речення в такій послідовності, як описано події в казці.

У лісі жив Їжачок.

Ось настала осінь.

Почав готуватися Їжачок до зими.

Похід у ліс.

Запаси на зиму.

Пошук товариша.

Зустріч з цвіркуном.

Настала зима.

- **Переказ казки.**

За правильно розміщеними реченнями (це план казки) учні переказують одне одному зміст.

- **Щоденні 5. «Збагачую свій словниковий запас».**

- В казці є чимало слів, які допомагають нам краще уявити те, що побачив автор. Відшукайте речення, які стосуються зображень. Учитель демонструє зображення їжачка, цвіркуна, осінь, зима, зайчик, мишка. Учні зачитують слова.

• **Щоденні 5. «Читаю для когось».** Учні читають казку по черзі по два речення із сусідом по парті. Ставлять запитання одні одним. Орієнтовно запитання можуть бути такими:

- **Щоденні 5. «Висловлююся за змістом прочитаного».**

- Хто жив у лісі?

- Де знайшов собі кімнату Їжачок?

- До якої пори року готувався Їжачок ?

- Які запаси робив Їжачок ?
- Хто не захотів жити з Їжачком ?
- Кого пригрів їжачок у своїй кімнаті?
- Що робили Їжачок і Цвіркун взимку?

7. Робота над змістом казки Василя Сухомлинського "Як їжачок до зими готувався?"

• Вправа " Чи уважний ти читач?"

1. Де знайшов собі кімнату Їжачок?
 - а) У дуплі старої липи;
 - б) Під корінням дуба;
 - в) Під густим кущем.
2. Із кори якого дерева їжачок зробив собі бочку?
 - а) Із ялини;
 - б) Із берези;
 - в) Із липи;
3. Чому їжачкові було сумно?
 - а) Тому що жив сам;
 - б) Тому що поряд було шумно;
 - в) Тому що нікого не знав.
4. Де сидів цвіркун і дрижав від холоду?
 - а) На сухій стеблині;
 - б) На мокрій траві;
 - в) Під корою дерева.

• Вправа " Новий заголовок "

Придумай і запиши власний заголовок.

• Вправа " Добери кольори "

Пошир речення "Падає жовте листя з дерев " іншими назвами кольорів і запиши його.

• Вправа " Що зайве? "

Вибери із перелічених тварин зайвого героя казки.

У казці згадуються такі лісові мешканці : їжачок, цвіркун, білочка, зайчик, ховрашок , мишка.

• Вправа " Пошир речення"

Їжачок казку Цвіркунові розповідає про_____.

а Цвіркун пісню Їжачкові співає про_____.

• Вправа " Поміркуй"

Як ти вважаєш, хто погодився б іще перезимувати у Їжачка? Напиши .

III. Заключна частина

- **Використання стратегії «РАФТ».**

Робота в парах. Учні складають невеличкі висловлювання від імені обраного персонажа.

Роль — їжачок. Аудиторія — учень / учениця. Формат — телефонний дзвінок. Тема — знайомство.

Зразок міні-тексту. Добрий день, (ім'я)! Вирішив зателефонувати і розповісти тобі про своє життя. Я — жвавий їжачок, вмію турбуватися про друзів. Я добрий та розумний. Не турбуй мене взимку, будь ласка. Їжачок.

2. Рефлексія.

- Сьогодні на уроці я навчився / навчилася ...
- Ці знання мені будуть потрібні для ...
- На уроці я працював / працювала ...
- Мої передбачення, які були на початку уроку виправдилися чи не виправдилися.